

det Spørgsmaal vil komme til at volde Vanskeligheder i Fremtiden, naar man kommer til at staa overfor det i Praksis. I hvert Fald maa jeg advare mod at gaa den Vej, som det ærede Medlem fra Assens var inde paa.

Med disse Bemærkninger skal jeg slutte, idet jeg endnu en Gang udtaler Haabet om et godt Resultat af den store Skolekommissions Arbejde.

Sundbo: De fleste af de Talere, der har haft Ordet, har hentydet til, at den kommunale Mellemskole, som blev skabt ved Loven om de højere Almenskoler af 1903, skulde være en væsentlig Aarsag til, at man nu skal til at nedsætte en stor Skolekommission, og det har sikkert ogsaa været et af den højtærede Ministers Hovedsynspunkter, da han fremsatte Lovforslaget, at denne Skoleform har fremkaldt en Splittelse i Folkeskolen, saaledes at en Reform nu er aldeles nødvendig. Jeg vil derom sige, at skønt det ikke kan nægtes, at der er kommet et Skel i Folkeskolen, er det næsten tragisk, at det er gaaet saadan, thi der er ingen Tvivl om, at man fra alle Sider er gaaet til Indførelsen af den kommunale Mellemskole med en god Villie. Der er Grund til at tro, at man i hvert Fald i 1903 netop tænkte sig, at man paa den Maade kunde skabe en virkelig Enhedsskole, og det er i hvert Fald ogsaa sikkert, at Købstadkommunerne, som i alt væsentlig har gennemført denne Skoleform, er gaaet dertil med store Ofre og i alle Henseender med en god Villie. Initiativet er oprindeligt rejst, tror jeg, af de socialdemokratiske Byraadsmedlemmer i de større Byer, men det skal ikke skjules, at de andre Partier trofast har støttet os i at faa den kommunale Mellemskole gennemført, og der er kostet mange Penge paa den; man har ikke paa nogen Maade villet spare. Købstædernes Udgifter til det kommunale Skolevæsen er i Tiden fra 1905—06 til 1915—16 steget til omtrent det dobbelte — det er den Tid, i hvilken den kommunale Mellemskole i Købstæderne har været i Virksomhed —, medens Udgifterne til Skolevæsenet paa Landet i samme Tidsrum kun er gaaet ca. 25 pCt. frem. Der har, som sagt, været god Villie fra alle Sider, og der er blevet gjort et godt Arbejde af de Lærere, som har arbejdet i denne Skole, og af de Myndigheder, som har ført den ud i Livet. Naar der alligevel er kommet saa daarligt et Resultat ud af det, er det naturligvis be-

grundet i mange Forhold, men jeg synes, det skal fremhæves, at Administrationen egentlig ingen Fejl har; den har gjort, hvad der kunde gøres.

Der var for det første den Fejl i Loven, at Børnene skulde deles ved 11-Aars Alderen, hvad der nødvendigvis i mange Henseender var uheldigt. Der var tillige den Fejl, som just ikke laa i Loven, men i Forholdene, at de bedste Lærere i den almindelige Folkeskole maatte gøres til Lærere i Mellemskolen; thi det var en Hovedfejl ved Loven af 1903, at man ikke først havde sørget for at faa uddannet Lærere til at undervise i Mellemskolen. Adskillige af de Lærere, man havde, besad ikke de fornødne Sprogkundskaber, og i forskellige andre Fag kunde det maaske ogsaa skorte paa den nødvendige Indsigt, men i hvert Fald var de aldeles ikke uddannede til at undervise i en saadan delvis højere Skole. Valget af Lærere var saaledes meget begrænset, og i hvert Fald maatte man tage de bedste af Lærerne ved Folkeskolen for at faa Mellemskolen betjent. Resultatet var, at den almindelige Folkeskole derved kom til at indtage en ringere Stilling.

Der var endelig den Fejl, synes jeg, fra Undervisningsministeriets Side, at man egentlig ikke opfyldte det, som var Forudsætningen for Loven af 1903. Det var en Forudsætning, at Eleverne i den kommunale Mellemskole skulde kunne gaa lige over i Gymnasiet, men denne Forudsætning er aldrig blevet opfyldt. Man har forlangt ekstra Undervisning for de Elever, der kom fra den kommunale Mellemskole, og ikke behandlet dem paa samme Maade som Elever, der kom fra Statens Almenskoler. Endvidere har man forsømt, hvad der ogsaa var en Forudsætning, at afskaffe den almindelige Præliminæreksamen og sætte Realeksamen i Stedet. Dette har bevirket, at der er kommet en vis Opløsning i Mellemskolen, idet ikke alle Elever har gaaet den helt igennem.

Saaledes har der fra mange Sider været forsømt det, som egentlig skulde til, for at denne Skoleform kunde komme til at virke efter sin Bestemmelse. Alligevel har den udrettet en hel Del, og det skal ogsaa siges her, man kan næsten sige ved dens Gray, at den i Virkeligheden har gjort megen Nytte. Jeg kan f. Eks. nævne, at man i en Skole i Esbjerg i flere Aar har ladet omtrent en Trediedel af de 11-aarige gaa over i Mellemskolen, og ganske vist har de ikke alle sammen fulgt